

Neobvyklá hnízdění rehka domácího

Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*) z čeledi lejskovití (Muscicapidae) je pták velký asi jako vrabec. Jeho nápadným znakem jsou rezavě zbarvená ocasní pera a kostřec, které si zachovávají barvu v každém ročním šatě u obou pohlaví. Nezaměnitelné je také jeho chování, kdy sedí vzpřímeně, neustále potřásá rezavým ocasem a jeví se neklidně. Původně byl výlučným obyvatelům skal vysokohorských srázů, kamenných sutí a lomů. Velká část rehků ale podlehl svodům lehčího života v těsném sousedství člověka a zaměnila původní prostředí za kamenné a betonové domy měst a venkova. Na výběr místa pro hnízdo není vůbec náročný. Dnes rehek domácí mnohde zahnízdí mezi trámy pod střechami domů, v dutinách zdí, kůlen, stájí, stodol nebo půd, ve škvírách složeného dřeva, uvnitř altánů a kůlen, rád si přivlastní i vyvěšenou polobudku, nepohrdne ani plastovou rourou či skulinou nedověřeného krytu pouliční svítilny. Jeho hnízdo bylo nalezeno i na hlavě dřevěného rezného koštěte opřeného o zeď (Hobza 2014) nebo v kravíně v hnízdě vlaštovky (Mrkáček 2000).

Kromě výše uvedených běžných míst existují pozorování o zahnízdění na nečekaných extrémních místech. Jiří Hlaváček (2001) uvádí, že rehek domácí často používá k hnízdění různá technická zařízení, jako jsou stavební míchačky, dopravníky, jeřáby a bagry. Karel Hudec (1983) popsal hnízdění na otočném portálovém jeřábu, který pojížděl až 200 m po stabilní jeřábové dráze (viz také Živa 1956, 5: 199). V prostoru povrchového dolu Šmeral na Mostecku Jiří Flousek (1989–90) zmiňuje hnízdění na strojích těžké mechanizace. Jiří Hlaváček (2001) popsal také kuriózní hnízdo na příčném rámu nákladního automobilu Liaz, který byl v provozu po celou dobu hnízdění rehka a jezdil pravidelně až 30 km od místa stálého parkování. Řidič pozoroval krmení mláďat do 5 km od parkování. Ladislav Hajný (Živa 1990, 3: 136) zveřejnil hnízdění rehka domácího na zadním nárazníku cisternového vozu Tatra. Hnízdo bylo dvakrát odstraněno, třetí zde bylo ale již ponecháno. Vůz byl kromě

víkendů v provozu a denně naježdil až 200 km. Jak bylo zjištěno, samice s vozem necestovala, ale mláďata krmila ihned po jeho odstavení a zaparkování. I zde byla mláďata úspěšně vyvedena. Vladimír Šoltys (2002) popsal hnízdění uvnitř depozitáře jičínského muzea s velmi komplikovanou trasou k hnízdu a mláďatům.

K uvedeným příkladům mohou doplnit své pozorování o úspěšném vyhnízdění přímo v bytě. V květnu tohoto roku jsem v pokoji panelového domu ve čtvrtém patře v areálu Rehabilitačního ústavu v Kladru u Vlašimi (obr. 1) našel na koberci uhynulou neopeřenou ptáčku. Bylo to překvapení a vyvolalo potřebu podrobně prohlédnout pokoj, kde se nachází hnízdo. Nutno poznamenat, že šlo o běžně zařízenou místnost, jen minimálně navštěvovanou, fungovala spíše jako sklad a zdejší výklopná okna („ventilačky“) byla trvale pootevřena. Pozoroval jsem, že kolem okna čas od času přeletoval rehek, který si někdy i sedal na okno a občas vlétl přímo dovnitř. Původně

- 1 Panelový dům v Kladru u Vlašimi, v němž zahnízdil rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*). Šipka ukazuje vletové okno.
2 Dvě mláďata rehka domácího ukrývající se v hnízdě na skříni v pokoji
3 Mláďe těsně před výletem oknem z pokoje. Snímky L. Hanela

jsem si myslel, že by hnízdo mohlo být někde na střeše domu za oknem. Ve skutečnosti chování rehka souviselo se stavbou hnízda a později s krmením mláďat v bytě.

Skryté hnízdo bylo nalezeno na okraji horní desky skříňe mezi stěnou a papírovou krabicí s dětským pianem. Bylo postaveno z mechu, suchých stébel trav, suchých listů lípy, kousků větviček modřínu a zeravu a ptačího perí. Hnízdni kotlinka byla vystlána kousky vatelínu. Nacházela se v něm ještě tři živá mláďata, která byla rodiči krmena. První mláďe (obr. 3) vylétlo z pokoje dokořán otevřeným oknem 7. června, zbylá dvě mláďata (obr. 2) měla ztíženou situaci, ale podařilo se jim úspěšně dostat ven „ventilačkami“ 9. června. Toto pozorování hnízdění rehka jen dokládá, že druhové jméno „domácí“ je plně na místě.

Seznam použité a doporučené literatury uvádíme na webové stránce Živy.

